

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

589. Quis modus servandus in urgenda solutione pensionis viâ executivâ contra Titularem coram Executore.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

que jam hac conjunctio, ut Executor (qui inhibitus progredi per judicem, ad quem alias attentaret, si hac posterior clausula sola adesset) non attentet, ex vi nimirum clausulae prioris; & e contra judex ad quem, seu is, cui rescribitur, seu negotium principale committitur (qui alias ex clausula illa priore non impeditur cognoscere causam) jam impediatur ex hac secunda clausula, cujus praecipua vis est, ut, dum debitor pensionis urgetur ad solutionem per Executorem seu judicem à quo, non possit audiri per judicem ad quem, seu cui commissa causa principalis cum ista clausula: sine retardatione, cum vis dictae clausulae sit, rescriptum reddere conditionale, si, vel modò non retardetur solutio, quâ conditione non purificata, non censetur ei tributa jurisdictio; ac ita debitori debet negare audientiam, usque adeò, ut quamvis alias nunquam denegetur in Curia tertium examen, hoc tamen casu repellatur debitor pensionis, volens producere testes, dictâ clausulâ non tantum ei, sed & judici illi ad quem, tanquam judici os obstruente. Lott. à n. 7. per plures numeros seq. Durat autem tantum virtus hujus clausulae, quamdiu durat lis ipsa, sive in puncto nullitatis, sive in puncto reductionis, donec prorsus sit terminata per tres conformes, vel per unam, quae transit in judicatum.

3. Respondeo ad secundum secundo: Dantur tamen casus aliqui, in quibus Signatura sine illa clausula rescribere solet. Eorum novem profectur Gig. de pens. q. 95. per tot. quos omnes ad unam causam reduci posse ait Lott. loc. cit. n. 14. nimirum quando obligatio titularis non est liquida. Quod dupliciter contingere potest: nimirum vel ex defectu potestatis reservandi pensionem in causa efficiente; eò quòd, si facta ab inferiore Papâ videri possit esse in statu nullitatis, & consequenter utcumque in futurum declarari possit valida, interim tamen non erit exequibilis, cum prius debeat canonizari per tres conformes, quam committatur executioni. Lott. n. 15. Vel ex modificatione voluntatis Papae eam reservantis: quamvis enim dispositio facta sub modo, vel conditione non sit expers via executiva; eatenus tamen est illiquida, quatenus illiquidum est, modum illum adimpletum, vel conditionem purificatam, & sic exequibilem esse; cum conditionis ea sit vis, ut gratia sub ea facta stet in suspensio, donec conditio purificetur; & in hoc conditioni aequiparatus modus. Quae modificatio vel expressè contingere potest, vel tacitè, v. g. si Papa reservet pensionem super pluribus beneficiis alicujus à se provisi, eoque mortuo, beneficia conferuntur singulis, si pensionarius ageret contra eorum unum pro solida pensione, ageret perperam; nec tamen ideo rescribitur cum clausulis praedictis, quia reservatio non intelligitur facta à principio in solidum. Item si titularis non negaret solvere pensionem, sed tantum veller deduci onera pro rata pensionis, respectu talis rata non rescribitur cum dicta clausula, quia censetur Papa reservationem ita modificasse, ut pensionarius pro rata sua onera subeat. Lott. à n. 16.

4. Respondeo ad secundum tertio: Clausula illa prior: sine praedictis executionis, praeservativa executionis, dum qualificatur quandoque per clausulam: constro de literis: id intelligendum, non de literis justificatis, sed simpliciter de nuda existentia literarum; & sic non justificatio lite-

P. Leuren, Fori Benef. Tom. III,

rarum non praedictat executioni. Lott. loc. cit. n. 85. & 86. Neque tamen etiam dicta clausula imponit necessitatem executori praecipitandi executionem, cum modificetur per aliam clausulam subiectam: & justitiam faciant: quae omnia in rescripto contenta ad juris terminos restringit. Lott. n. 89. hanc addens limitationem: nisi tamen ipsemet Papa ex certa scientia aliquid praesens decerneret contra juris regulas; non tamen propterea judex, ubi ex aliqua circumstantia facti videbit aequitatem stare pro titulari, deflectere debet à lege sibi data; cum ad solum Principem spectet, inter juris rigorem, & aequitatem suas partes interponere, nec satis sapere videretur judex, qui aequitatis praetextu facultatem hanc sibi arrogaret. Lott. n. 99. & 100. Quamvis tamen in eo casu, ut addit Lott. Rora tantisper superfedere solet, donec recurri possit ad Papam in ejus Signatura, quae tunc rescribere solet cum clausula: arbitrio, quae dictum rigorem penitus relaxat; & tunc demum, & non antè, potest judex juris scripti rigore omisso, aequitatem sequi, etiam excutiendo validitatem literarum. Nequaquam tamen hoc praetextu aequitatis deflectet à rigore supra dictae clausulae, ubi exceptiones sunt turbidae, & elidibiles litis progressu. Lott. num. 103. Praecipue, si intentetur ex parte pensionarii summarissimum possessorium retinenda, quo casu, ubi lite pendente impediretur exactio, non solum inde resultaret aequitas, sed maxima iniquitas. Lott. n. 104. Sed tunc demum superfedebit executione, ubi ex inspectione literarum ex aliquo accidente, quod nequeat in dubium revocari, resultaret nullitas vel reductio gratiae de esse ad non esse; quia ista demum dicitur notoria nullitas gratiae, & ex ventre literarum oriens seu resultans exceptio retardationem executionis suadet, v. g. si exceptio resultaret non elidibilis, sive ex decreto aliquo apposito in literis, seu ex earum forma, quae appareat destructa per publica acta, quae nequeant in dubium revocari, puta; si ex instrumento, vel supplicatione signata resultaret extinctio; sicut e contra exceptio elidibilis adhuc ex possibilitate subsistentiae, puta, vi dispensationis obtenta, non admittitur ad impediendam executionem, v. g. in monacho professo retardari non posset executio solutionis pensionis praetextu professionis, stante solâ illâ possibilitate dispensationis. Lott. n. 96. juncto 98.

Quaestio 389. Quis modus, seu practica servanda in urgenda solutione pensionis via executiva contra titularem coram Executore?

1. Respondeo: Imprimis pensionarius astringere intendens titularem ad solvendum terminos decursos, debet eligere Judicem executionis juxta executoriales sibi datas. Castrop. de benef. d. 1. p. 11. §. 6. n. 16. Debet is esse necessarius Canonice Ecclesiae Cathedralis, aut in dignitate Ecclesiastica constitutus, juxta c. statutum. de rescrip. in 6. Garc. p. r. c. 5. n. 531. Castrop. loc. cit. Estque is mixtus, seu habet cognitionem causae, etsi executivè procedat. AA. iidem.

2. Secundò: Pensionarius astringere intendens titularem ad solvendum terminos decursos coram dicto Judice executionis, praesentare debet literas originales, tam gratiosas seu reservationis pensio-

B b 2

nis

nis, quàm executionis seu commissionem executionis, ut ipsi constet, quâ ratione procedere possit. Castrop. loc. cit. Garc. n. 532. Ventrigl. to. 2. annot. 11. §. 2. n. 52. & etiam, ut Garc. ibid. processum fulminatam, si in virtute clausulæ *ceterum* sumatur Judex, qui etiam addit n. 533. sufficere tamen etiam, quod præsentetur solus processus fulminatus, in quo ipsa litera sunt insertæ, absque eo, quod præsententur originales, donec pars opponat. Item sufficit transumptum literarum ex registro apostolico, utpote quod fidem facit saltem in Curia. Garc. nu. 534.

3. Tertio dicitis literis sic præsentatis, & pensionario petente, seu instante pro mandato seu monitorio in forma contra possessorem beneficii pensionis gravati, pro quantitate debita, seu pro tot ducatis sibi debitis ex terminis decursis (etsi enim in hoc judicio executionis non requiratur libellus solennis, uti id generale est in summaris, qualis dicitur omnis causa executiva; exigitur tamen aliqualis petitio ad hoc, ut appareat de intentione petentis. Ventrigl. loc. cit. n. 75. citans Marant, de ordin. iudic. p. 4. dist. 9. n. 155. juncto n. 12.) Judex illud illi concedere debet, insertis illi mandato literis commissorialibus, seu executorialibus sibi præsentatis, cum assignatione termini competentis, seu sibi bene viso ad solvendum, docendumque de solutione facta, & partitione, sub pena excommunicationis ipso facto incurrendæ, aliisque censuris, sententiis ac pænis, etiam in literis Apostolicis reservationis pensionis expressis; alioquin dicto termino compareat ad videndum, se incurrisse excommunicationem, aliâque censuras & prædictas pænas, & usque ad dictarum pænarum aggravationem & reaggravationem, brachiique sæcularis invocationem contra se procedi, vel ad ostendendum solutionem, quietantiam, vel rationem legitimam, quare præmissa fieri non debeant; ad quæ omnia citatur, & cum comminatione seu certificatione, quod, si comparuerit, sive nõ, ad prædicta, & alia, quæ iustitia suadebit, ejus absentia seu contumacia non obstante, Garc. n. 536. & ex eo Ventriglia.

4. Quarto hoc mandato intimato titulari (intellige, vel in propria persona, vel ejus Procuratori, aut, si id fieri non possit, quia malitiosè se occultat, publicato ad domum ejus, vel in loco publico, ubi ad ejus notitiam devenire possit. Castrop. loc. cit.) & reproducto in actis coram eodem Executore, si titularis intra statutum terminum soluturus non compareat, inculpata, & habitata pro accusata non comparentis contumaciâ, proceditur contra eum; & si titularis est ille ipse, qui consensit reservationi, mox (nisi fortè reservatio pensionis sit conditionalis) absque alia verificatione fieri potest, & debet contra eum sententia declaratoria, eum incurrisse excommunicationem, aliâque censuras & pænas in literis reservationis pensionis expressas ob non solutionem pensionis, & condemnari potest in expensas legitimè factas, eadem taxatione relicta dicto Executori. Castrop. loc. cit. Ventrigl. n. 53. Garc. n. 537. & 538. citans Salust. Tiber. in pr. Auditor. Cam. l. 3. c. 5. Si tamen agitur non contra illum, qui expressè consensit pensioni, sed ejus in beneficio successorem, vel, si reservatio est conditionalis, debet pensionarius coram Executore ostendere & probare, se esse in possessione exigendi pensionem, ut relevetur ab onere alias justificandi literas reservationis, & narrata in eis, & conditio-

nem in eis contentam. Garc. n. 539. & ex eo Ventrigl. n. 54. Atque ita citatio alia necessaria non est, ex quo ille, qui est absens à loco judicii fuit citatus generaliter ad totam causam, & est contumax. Garc. n. 540. citatis pluribus. Quod si tamen titularis intra terminum compareat, allegetque causam seu exceptionem legitimam excludentem à solutione, v.g. solutionem pensionis, vel illius remissionem, extinctionem per pensionarii matrimonium, professionem &c. factamve auctoritate Papæ pensionis redemptionem, concedendus illi terminus brevis, puta, decem dierum, vel major, vel minor arbitrio Judicis, ut exceptionem à se allegatam probeat, si ea notoria non est; quam si probaverit plenè, vel si ea notoria est, opus non est longiore indagine, & suspenditur executio. Castrop. loc. cit. Garc. n. 544. & 545. Quod si exceptionem non probeat, interim fit executio, aliisque mediis compellitur ad solutionem; non tamen negatà propterea ei actione, ut in judicio petitorio suam causam prosequatur. Castrop. loc. cit. Idem esset, si allegaret nullitatem, vel subreptionem pensionis, aliâve exceptionem, quæ requireret altiore indaginem; hanc enim reservandam judicio ordinarario, & interim ad executionem solutionis procedendum, tradit Garc. an. 546. citatis pluribus Rotæ decisionibus. Quandam autem exceptio requirit altiore indaginem, id relinquendum arbitrio Judicis, ait Garc. n. 547.

5. Quinto: à mandato executivo hujus Judicis non datur appellatio suspensiva; quia executivè procedit. Ventrigl. to. 2. annot. 11. §. 2. n. 72. Castrop. cit. n. 16. in fine. Garc. n. 570. citatis Gig. de pens. n. 95. & Vestrio l. 3. c. ult. n. 3. subjungitque Garc. n. 571. neque in hoc casu solere concedi commissionem appellationis, nisi cum clausula: *sine præjudicio legitime executionis*: quæ clausula, ut idem Garc. n. 573. id operatur, ut commissio appellationis propter illam non suspendat nec impediatur, quin Judex à quo procedat ad ulteriorem executionem. Pro quo citat Salust. Tiber. ubi supra, l. 1. c. 27. n. 4. Gonz. gl. 9. n. 229. &c. Licet eadem clausula non operetur, quin Judex ad quem, qui cognoscit de causa appellationis, non possit revocare omnia gesta per Judicem à quo, si injustè processit; dicta enim clausula: *sine præjudicio executionis*; præservat solùm, quod factum legitime, non verò quod factum nulliter, vel injustè. Hinc passim tradunt AA. quod, licet non detur appellatio à dicto mandato executivo, seu sententia ad exequendum quod ad effectum suspensivum, secus tamen fit quod ad effectum devolutivum, si Executor excederet modum in exequendo; tunc enim permittitur appellatio etiam quod ad utrumque effectum, modò exprimat in appellatione ista causa; & appellatio facit attemptata. Ventrigl. loc. cit. Verùm quia excessus prædictus in exequendo non præsumitur, ab allegante illum est probandus. Ventrigl. loc. cit. citans Mascard. de prob. concl. 696. n. 11. Gig. de pens. q. 9. dicitur autem hic Judex excedere in terminis executionis, quando illud, in quo excessum, est quid diversum ab executione, nec tamen ab ea separari possit; si enim separari possit, non deberet utile per inutile vitari. Ventrigl. loc. cit. n. 74. citans Lort. l. 1. q. 50. n. 326. sicut è contra non excederet, ita ut locus sit dictæ appellationi, si cognosceret & pronunciaret per decretum, esse locum petite executioni, id enim judici tali executionis licet, saltem pro informatione suæ conscientie; & sic non dicitur

netur excedere partes executionis, etiam si in hoc articulo proferat sententiam in scriptis; cum hic modus pronuntiandi sit in ordine ad ipsam executionem. Ventrigl. n. 73. juxta dicta antè, quod hic sit Judex mixtus.

Questio 590. An pari quoque modo procedi possit contra successorem, vel etiam heredem prædecessoris pro solvendis terminis decursis tempore prædecessoris?

Respondeo affirmativè: Dum nimirum adhibita diligentia, vel ea adhiberi non potuerunt contra prædecessorem, Lot. l. 1. q. 39. n. 149. ubi nihil est, quin si dicta diligentia, vel non potuerunt fieri, vel perfici contra prædecessorem defunctum, possint fieri, vel continuari, & consumi contra ejus heredem &c. Idem est de Successore, si facta diligentia etiam contra heredem, vel fieri non potuerint. Verumtamen, ut subjungit Lot. n. 150. quocunque casu Judex, qui compellit Successorem in beneficio ad solvendum pensionis terminos decursos in vita decessorum, debet cavere, ut relinquatur congrua pro ipso titulari, & illa imprimis & ante omnia deducatur, ne qui altari servit, fraudetur debito ex eodem altari victu; licet enim ista exceptio non militet, ubi tractatur de solutione terminorum cedentium tempore suo, tamen recipienda est omnino, cum agitur de terminis decursis in vita prædecessoris.

Questio 591. An dictus Executor possit ante latam à se sententiam pro solutione pensionis ponere sequestrum in fructibus beneficii?

Respondeo negativè: Quia sequestrum est vtilium, & à lege, nimirum l. 1. c. de prohib. sequestr. prohibitum; & ante condemnationem beneficiarii, ejusque causæ examinationem, non est justum, illum afficere illa pænâ, utpote medio illo odioso, & à lege prohibito. Castrop. loc. cit. n. 16. Garc. p. 1. c. 5. n. 83. recitans pro hoc decis. Rota in Cesar. august. pens. 4. Novemb. 1594. Latâ verò sententiâ (intellige, declaratoriâ incursâ excommunicationis) & condemnato beneficiario ad solutionem pensionis, poterit Executor pro faciliore executione ponere sequestrum in beneficii fructibus, ut ex iis satisfiat pensionario; cum non gravetur hoc sequestro beneficiarius, utpote in cujus voluntate situm, tollere illud sequestrum, nimirum satisfaciendo pensionario. Castrop. loc. cit. Garc. n. 84. Idem posse fieri à subexecutore, utpote cui Executor absolute vires suas committit pro executione pensionis, tradit Garc. loc. cit. n. 85. contra Flores de Mena & Cantium de Pens. Episcop. cenientes subexecutorem ex clausula ceterum non posse procedere executivè contra bonam debentis pensionem; quia hoc ipsum ei commissum non sit, sed solum posse eum publicare censuras fulminatas à Papa, seu ab Executorè in processu fulminato in casu non solutionis, & denunciare debitorem excommunicationem, & præcipere aliis, ut eum denuncient, & devitent.

Questio 592. Quæ pænâ statuta non solvendi pensionem?

Respondeo: Pænâ hanc esse duplicem, nempe Excommunicatio, & privatio beneficii, cum

potestate concessa pensionario regrediendi, vel accedendi ad illud beneficium; ut constat ex literis, quibus reservari solet pensio, in quibus sic inquit Papa: volentes, & eadem auctoritate statuentes, quod ille, vel quisunque alius successor, qui in dictis terminis festivitatis nimirum natalis Domini, & natalis S. Joannis, vel intra 30. dies earum singulas, seu immediatè sequentes pensionem prædictam per eum tunc debitam non solverit cum effectu, lapsis iisdem diebus sententiam excommunicationis incurrat, à qua, donec tibi, vel eidem procuratori de pensione hujusmodi tunc debita integrè satisfactum, aut aliàs tecum, vel cum dicto procuratore super hoc amicabiliter concordatum fuerit, præterquam in mortis articulo constitutus, absolutionis beneficium nequeat obtinere. Si verò per 6. menses dictos seu 30. dies immediatè sequentes sententiam ipsam, animo, quod absit, sustinuerit obdurato, ex tunc effluxis mensibus iisdem, dicto beneficio perpetuò privatus existat; illudque vacare censeatur, tibi que eò ipso liceat ad illud beneficium liberum habere regressum, & liceat etiam vigore prioris tui tituli possessionem propriâ auctoritate apprehendere, ac si illud minime resignasset, &c.

Questio 593. An, & qualiter incurrantur hæc pænâ ipso facto?

Respondeo primò: Eatenus tantum non soluta pensione in præfixis ei terminis, eò ipso incurritur excommunicatio, & privatio beneficii, quatenus pensionarius declarat, se ita velle, adeoque non nisi dependenter ab ejus voluntate, ejusdemque declaratione; cum enim non nisi in favorem pensionarii hæc pænâ statuta, ejus utique voluntati attemperantur, ita ut non solum eas non incurrat titularis, pensionario præfixum solutionis terminum expressè prorogante, aut etiam non volente, ut non factâ solutione intra præfixum tempus eas incurrat, verum etiam quamdiu voluntatem illam, quâ vult, eum illas incurrere, non declarat: quippe tamdiu ex recepto stylo & consuetudine censetur esse permissiva dilationis. Paris. l. 6. q. 2. n. 139. Gonz. gl. 56. n. 54. (qui etiam addit, ad talem declarationem faciendam per procuratorem titularis, ei opus esse speciale mandatum, sine quo procurator generalis talem facere declarationem nequit, uti idem ex eo tradit Castrop. Pauld post citand. n. 2.) Garc. p. 1. c. 5. n. 81. Castrop. de beuss. d. 1. p. 11. §. 7. n. 1. citans Suarez. to. 5. de cens. d. 20. f. 2. n. 10. Tolet. in sum. l. 1. c. 9. editionis Romana. Nav. in sum. c. 23. n. 103. Proceduntque hæc ipsa, etiam si de cetero litera pensionis jam intimata titulari, Garc. cit. n. 81. ad instrium.

2. Respondeo secundò: Ex stylo: & benigna interpretatione declaratio hæc voluntatis pensionarii intenditur, ut titularis termino præfixo non solvens ligetur excommunicatione, existatque privatus beneficio, debet esse juridica, & titulari intimata solenni notificatione; adeoque dicta declaratoria incursus excommunicationis debet esse data per Judicem, quâ dein utatur pensionarius, intimando illam titulari solenniter; quippe sententia excommunicationis, de qua in literis pensionis, indiget sententiâ declaratoriâ Judicis, & non sufficit voluntas privata partis. Garc. loc. cit. n. 82. Castrop. loc. cit. n. 2. citans Suar. & Navar. ubi antè.

3. Respondeo tertio. Sed neque ad istiusmodi declaratoriam incursus pænârum ex voluntate tua procedere potest pensionarius, antequam elapsus sit mensis, seu 30. dies à termino solutionis juxta tenorem literarum. Garc. loc. cit. n. 75. Ventrigl. to. 2.